

Motion till riksdagen

1988/89:A270

av Göran Ericsson (m)

De handikappade och arbetsmarknaden

Inledning

En motion med nedanstående innehåll har av undertecknad väckts både till 1986/87, 1987/88 års riksmöten mot bakgrund av att RH-förbunden önskat att motionen åter skall underställas riksdagens prövning.

Det är naturligtvis ingen slump att de rörelsehindrades förbund pekar på ett förslags nödvändighet. De är representanter för många rörelsehindrade och de har en fullständig insikt i de krav som samhället bör uppfylla för att deras medlemmar skall kunna fungera som fullvärdiga samhällsmedborgare både på arbetsmarknaden och på fritiden.

Motioner i Sveriges riksdag kan väckas av många olika skäl, denna motion väcks av det skälet att undertecknad och moderata samlingspartiet har den attityd till handikappade som framkommer i motionen, men det viktigaste skälet är att motionskravet har ett brett stöd bland de människor som är rörelsehandikappade och som i välfärdsstaten Sverige faktiskt har rätt att kräva de begränsade insatser som motionen tar upp.

Principer för lönebidraget

Lönebidraget skall vara individanknutet, dvs. relaterat till varje enskild individs handikapp och dennes arbetsförmåga med hänsyn tagen till den arbetsuppgift som avses. Storleken på lönebidraget bestäms genom en sedvanlig läkarundersökning och efter bedömning av länsarbetsnämnden. Därvid kan olika nivåer bli aktuella.

Av denna konstruktion följer att ett individanknutet lönebidrag inte tar hänsyn till vilken arbetsgivare som anställt den handikappade, vilket nu är förhållandet. Enligt min mening är det individens medfödda eller förvärvade skada eller sjukdom som är intressant och den grad av arbetsnedsättning som denna skada eller sjukdom medför. Det är alltså inte viktigt hos vem individen arbetar, och därmed skall detta kriterium inte styra storleken av lönebidraget.

Omprövning av lönebidraget

Beträffande omprövningen av lönebidraget kommer även här individuella hänsyn att kunna tas. Vid handikapp med stor varaktighet bör omprövningen kunna ske vartannat år. Beträffande sjukdomar, som utgör handikapp, leder

de i många fall till en fortlöpande försämring. Omprövningen bör då kunna ske med kortare intervaller, ett år eller kanske sex månader.

Med stigande ålder försämrar handikapp snabbt funktionsförmågan. Lönebidrag skall inte enbart kunna trappas av från en hög nivå utan lika ofta trappas upp från en inledande lägre nivå.

Lönebidraget i denna skepnad får två viktiga funktioner. Dels blir lönebidraget följsamt, dvs. det anpassar sig till den arbetsnedsättning som den handikappade just vid det tillfället har, dels har det också en bättre anpassning mellan förändringar i arbetsuppgiften och förändringar i handikappet. Med detta menas att också handikappades arbetsuppgifter förändras i takt med befodran, mer kvalificerade arbetsuppgifter etc. Därvid blir lönebidraget mer attraktivt inte enbart för arbetsgivare i den privata sektorn utan i lika hög grad för den offentliga sektorn.

Lönebidragets nivå och längd

Lönebidragets nivå måste således avgöras utifrån handikappets storlek i förhållande till arbetsuppgiften. Men lönebidraget bör variera mellan 100% och 25% av lönesumman. Inom denna ram kan det finnas minst två ytterligare nivåer.

Lönebidragets utsträckning i tiden måste avgöras på basis av den arbetsinsats som presteras av den handikappade. I denna bedömning skall man inte ta upp kringkostnader för att den handikappade skall kunna fungera socialt på arbetsplatsen. Härvid skall bidrag för arbetsbiträde komma in. Kvarstår ett handikapp, eller förvärras det, skall lönebidraget finnas kvar. Det bör dock inte erfodras någon kompensationsnivå under 25% av lönesumman.

Lönebidragets finansiering

Ett nytt och flexibelt lönebidragssystem, som är väl anpassat till individen, kommer att medföra att antalet handikappade ökar ute i den reguljära arbetsmarknaden.

Vidare innebär ett sådant lönebidragssystem att antalet förtidspensionerade kommer att minska och arbetsmarknaden öppnas för människor med delfunktionshinder.

Slutligen får förutsättas att ett attraktivt lönebidragssystem leder till att antalet handikappade inom Samhällsföretags verkstäder minskar. Eftersom det inom Samhällsföretag förekommer att statsbidraget överskrider 100% av lönesumman, utgör ett bra lönebidrag en direkt besparing om en överströmning från Samhällsföretag till den öppna arbetsmarknaden kan åstadkommas. Det finns därför anledning att antaga att ett attraktivt lönebidrag, som skissats ovan, kommer att på någon sikt statsfinansiellt betala sig genom utgiftsminskningar på andra håll inom socialförsäkringssystemet. Den viktiga vinsten är dock av social karaktär. De handikappade kan få arbete och en meningsfull tillvaro.

Försöksverksamheter

Mot. 1988/89
A270

I anslutning till frågan om ett nytt och flexibelt lönebidrag är det viktigt att åstadkomma försöksverksamheter med inbyggda delar av Samhällsföretag i större koncerner. Den verksamhet som pågår i vapensmedjan vid Husquarnafabriken borde vara möjlig att åstadkomma inom fler områden i svenskt näringsliv. Denna verksamhet medför dels att de handikappade får arbete i en "riktig" industri/företag – det har ett stort socialt värde, dels blir det lättare att åstadkomma en överföring till ordinarie arbete inom företaget av handikappade, eftersom de i lugn och ro får arbeta sig in i miljön och arbetsuppgiften. Lönebidragsersättningen blir slutligen det som gör hela bilden så positiv med en naturlig överföring in i ordinarie arbetsuppgifter.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs,

1. att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag syftande till ett nytt flexibelt och individanknutet lönebidragssystem i enlighet med vad som anförts i motionen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av en bredare försöksverksamhet med inbyggda avdelningar av Samhällsföretag i större koncerner.

Stockholm den 25 januari 1989

Göran Ericsson (m)